

Katowice, dnia 9 września 2025 r.

INFORMACJA Nr 18/2025/EW

o pożarze endogenicznym zaistniałym w dniu 7 maja 2025 r. o godzinie 22⁰⁵ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Budryk” w Ornontowicach.

Pożar zaistniał w rejonie ściany B-4 w pokładzie 402, w zrobach likwidowanej ściany B-3 w pokładzie 402.

Pokład 402 o grubości od 1,3 do 2,3 m i nachyleniu do 10° zaliczony został do: IV kategorii zagrożenia metanowego, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz I stopnia zagrożenia wodnego. Pokład ten zaklasyfikowany został do I grupy samozapalności (bardzo mała skłonność węgla do samozapalenia), wskaźnik samozapalności Sza wynosił 46 °C/min, energia aktywacji utleniania węgla A = 63,8 kJ/mol, a czas inkubacji pożaru 58 dni.

W dniu 29 listopada 2023 r. pomiędzy chodnikami B2 i B-3 w pokładzie 402 uruchomiono eksploatowaną systemem podłużnym z zawalem stropu ścianę B-3 o planowanym wybiegu 1020 m, długości do 205 m, wysokości do 2,3 m i nachyleniu do 2,0°. Ściana wyposażona została w 132 sekcje obudów zmechanizowanych typu TAGOR-14/32-POz, TAGOR-14/32-POz/LS, TAGOR-14/32-POz/S, przenośnik ścianowy typu PSJZR-850, kombajn ścianowy typu JOY 4LS20. Ściana przewietrzana była systemem na „Y” z doprowadzaniem powietrza w jednostronnym otoczeniu zrobów ściany B-2 (ocios północny), a odprowadzaniem powietrza wzdłuż zrobów chodnikiem B-3. Podczas eksploatacji pokładu 402 ścianą B-3 prowadzona była profilaktyka pożarowa, polegająca na izolacji zrobów w chodniku B-3 przy pomocy pianek chemicznych oraz okresowym podawaniu środka antypirogenicznego (Antypirożel lub Piromat) do zrobów ściany B-3 przez otwory wiertnicze (kontrolne), odwiercone z chodnika B-3 nad zroby ściany. W dniu 22 lutego 2025 r. ściana B-3 zakończyła normalny ruch i rozpoczęto prace związane z przygotowaniem ściany do likwidacji. W tym samym czasie przygotowano do ruchu ścianę B-4 w pokładzie 402. W marcu 2025 r. odizolowano tamami izolacyjnymi o konstrukcji przeciwwybuchowej część chodnika B-3 od rozczinki rozruchowej ściany B-4 do skrzyżowania z pochylnią B wentylacyjną w pokładzie 402. W dniu 1 kwietnia 2025 r. odizolowano chodnik B-2 w pokładzie 402, a likwidowaną ścianę B-3 przewietrzano wentylacją odrębną, w ilości 600 m³/min, z wykorzystaniem wentylatora WLE-1000 i lutniociągu o średnicy 800 mm. W tym samym dniu uruchomiono ścianę B-4 w pokładzie 402 o planowanym wybiegu 1093 m i długości do 205 m, eksploatowaną systemem podłużnym z zawalem stropu, którą przewietrzano systemem na „Y”. Powietrze doprowadzane było chodnikiem B-3, w jednostronnym otoczeniu zrobów ściany B-3 (ocios północny) w ilości 1000 m³/min. Powietrze wypływające ze ściany B-4 w pokładzie 402 było doświeżane ilością 1000 m³/min. powietrzem doprowadzanym chodnikiem B-4 wzdłuż calizny węglowej i odprowadzane tym chodnikiem wzdłuż zrobów ściany B-4

do pochylni B wentylacyjnej oraz drogami wentylacyjnymi do szybu wydechowego. Ściana B-4 wyposażona była w 131 szt. sekcji obudów zmechanizowanych typu JZR-15/32-2x2685 (125 szt.), JZR-15/32-2x2685-1 (6 szt.), przenośnik ścianowy typu JOY AFC i kombajn ścianowy typu FS 400. W dniu 6 maja 2025 r. front ściany B-4 zrównał się z rozciągniętą rozruchową ścianą B-3 w pokładzie 402 i nastąpiło połączenie zrobów ścian B-3 i B-4 w pokładzie 402.

Do dnia 7 maja 2025 r. ściana B-4 w pokładzie 402 wykonała 84,4 mb postępu wzdłuż chodnika B-3 i 109,0 mb wzdłuż chodnika B-4. Jednocześnie prowadzono roboty likwidacyjne w ścianie B-3 w pokładzie 402.

W dniu 7 maja 2025 r. o godzinie 18⁰⁰ dyspozytor gazometrii zaobserwował wzrost zawartości CO do wartości 27 ppm rejestrowanym przez czujnik CSCO-2 nr 2855 zabudowany w chodniku B-3 w pokładzie 402 w odległości do 50 m na północ od ściany B-4. Po przekazaniu tej informacji dyspozytorowi ruchu, na miejsce zostali skierowani nadsztygar górniczy i nadsztygar wentylacji w celu rozpoznania zagrożenia pożarowego. Jednocześnie w rejon ten skierowano dyżurujący zastęp ratowniczy. Około godziny 22⁰⁰ czujnik tlenku węgla CSCO-2 o numerze kopalnianym 888, zabudowany w pochylni B wentylacyjnej w pokładzie 402 przed skrzyżowaniem z przekopem wentylacyjnym łączącym, zarejestrował wzrost zawartości tlenku węgla do 155 ppm. Dyspozytor ruchu zakładu górniczego o godzinie 22⁰⁵ rozpoczął prowadzenie akcji ratowniczej. Wyznaczono strefę zagrożenia, z której wycofano bez użycia aparatów uciezkowych 28 pracowników. Strefę zagrożenia zabezpieczono 7 posterunkami obstawy. Ponadto wyznaczono dwie bazy ratownicze: w chodniku B-7 wentylacyjnym w pokładzie 401 oraz w chodniku B-1 wentylacyjnym w pokładzie 405/2. Zgodnie z opracowanym planem likwidacji zagrożenia przystąpiono do wykonania tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej TP-1 w chodniku B odstawczym w pokładzie 402 w odległości około 15,0 m na północ od chodnika B-3 w pokładzie 402 i korka wodnego przeciwwybuchowego TW-2 na skrzyżowaniu chodnika B-4 z pochylnią B wentylacyjną w pokładzie 402 o objętości około 8500 m³. Po zaizolowaniu w dniu 11 maja 2025 r. rejonu, w związku z utrzymywaniem się dużych stężeń CO do 245 ppm w pochylni B wentylacyjnej zdecydowano o budowie kolejnej tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej TP-2 w przekopie B-1 wentylacyjnym do pokładu 401, przy skrzyżowaniu z przekopem B wentylacyjnym do pokładu 401 i powiększeniu objętości korka wodnego TW-2 do objętości 15 338 m³, dla objęcia jego zasięgiem chodnika B-2 w pokładzie 402.

Do czasu wykonania wyżej wymienionych tam w prądzie powietrza wypływającym z rejonu pożaru utrzymywały się stężenia tlenku węgla wynoszące powyżej 0,1% (1000 ppm), tj. powyżej zakresu rejestracji analizatorów tlenku węgla, a w zaizolowanej przestrzeni do czasu zakończenia akcji do 2,28% (22800 ppm).

W dniu 15 maja 2025 r. o godzinie 15⁰⁰ po odizolowaniu rejonu objętego skutkami pożaru tamami o konstrukcji przeciwwybuchowej TP-1 i TP-2 oraz korkiem wodnym przeciwwybuchowym TW-2 osiągnięto skład atmosfery kopalnianej zgodny z obowiązującymi przepisami. Mając powyższe na uwadze kierownik akcji ratowniczej zakończył jej prowadzenie.

Trwającą 8 dni akcję ratowniczą prowadzono z udziałem zastępów własnych kopalni, kopalń sąsiednich oraz Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu.

Nadzór nad akcją ratowniczą prowadzili pracownicy Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku.

W związku z zaistniałym pożarem żadna z zatrudnionych podczas akcji osób nie zgłosiła wypadku.

Przyczyną pożaru było samozapalenie się węgla pozostawionego w zrobach likwidowanej ściany B-3 w pokładzie 402.

W związku z zaistniałym pożarem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 15 maja 2025 r. wydał decyzję, w której nakazał:

1. Prowadzenie dalszych prac związanych z profilaktyką pożarową w rejonie zakończonej akcji ratowniczej, po zaistniałym w dniu 7 maja 2025 r. pożarze endogenicznym, w oparciu o „Plan prac profilaktycznych”, zaopiniowany przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładu i zatwierdzony przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniający między innymi:
 - a) zabudowę urządzeń gazometrii automatycznej do kontroli składu i parametrów powietrza w czynnych wyrobiskach, w których w wyniku prowadzonej akcji ratowniczej wykonano tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - b) ustalenie zakresu i częstotliwości kontroli rejonu zakończonej akcji ratowniczej, w tym wykonanych tam o konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - c) analizę możliwości dopływu gazów z otamowanej przestrzeni do czynnych wyrobisk w ruchu zakładu górniczego.
2. Utworzyć pole pożarowe w przestrzeni objętej wpływami pożaru zaistniałego w dniu 7 maja 2025 r. o godzinie 22⁰⁵ w rejonie ściany B-4 w pokładzie 402, w granicach zaopiniowanych przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń z udziałem specjalistów.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.